

3/12890(кх)

ISSN 0321-1649

ВЕСТИ

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ
АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
СЕРЫЯ ГУМАНІТАРНЫХ НАВУК

ИЗВЕСТИЯ
НАЦИОНАЛЬНОЙ
АКАДЕМИИ НАУК БЕЛАРУСИ
СЕРИЯ ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

PROCEEDINGS
OF THE NATIONAL ACADEMY
OF SCIENCES OF BELARUS
HUMANITARIAN SERIES

1

Мінск
«Беларуская навука»
2013

ВЕСЦІ

НАЦЫЯНАЛЬнай АКАДЭМІІ НАВУК БЕЛАРУСІ

СЕРЫЯ ГУМАНІТАРНЫХ НАВУК 2013 № 1

ИЗВЕСТИЯ

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ НАУК БЕЛАРУСИ

СЕРИЯ ГУМАНИТАРНЫХ НАУК 2013 № 1

ЗАСНАВАЛЬНИК – НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ

Часопіс выдаецца са студзеня 1956 г.

Выходзіць чатыры разы ў год

ЗМЕСТ

ФІЛАСОФІЯ І САЦЫЯЛОГІЯ

- Новік І. М. С. Я. Вальфсон і беларуская савецкая філасофія 20-х гг. XX ст. 5
Рысюкевіч Н. С. Форміраванне спортыўнага лідэрства: сацыялагічныя мадэлі і сацыяльныя
тэхналогіі. 10

ПРАВА

- Хотько О. А. Вопросы законодательного регулирования ограничений и обременений прав на земельные
участки в Республике Беларусь 20
Шингель Н. А. Правовое регулирование аквакультуры: проблемы понятийного аппарата 28

ЭКАНОМІКА

- Шулейко О. Л. Региональная интеграция и налоговая гармонизация: опыт ЕС и перспективы ЕЭП 33

ГІСТОРЫЯ

- Жытко А. П., Талмачова С. А. Палітыка самадзяржаў ў адносінах да інстытута міравых пасрэднікаў у
Беларусі (1861–1904 гг.) 41
Кривонос О. К., Колотков В. Е. Военная мысль в трудах уроженцев белорусских губерний Российской
империи (XIX–начало XX в.) 47
Гарматны В. П. Савецкая пасляваенная гістарыяграфія камасацыі на землях Заходняй Беларусі ў 1921–
1939 гг. 51

РЭЦЭНЗІІ

НА ЛІТАРАТУРНАЙ КАРЦЕ ЕЎРОПЫ

Сёння беларуская кампаратывістыка, можна сказаць, перажывае свой рэнесанс. Напрыканцы 80-х гадоў мінулага стагоддзя, калі савецкая літаратура пачала страчваць свае мастацка-сацыяльныя пазіцыі, узнікла аб'ектыўная неабходнасць асэнсавання набыткаў беларускай нацыянальнай літаратуры ў шырокім міжнародным кантэксце – у параўнанні з літаратурай еўрапейскай і сусветнай. Бо на працягу савецкага часу наша параўнальнае літаратуразнаўства было абмежавана выяўленнем больш лакальных сувязей: беларуска-руско-ўкраінскіх, пазней – беларуска-славянскіх (найперш, вядома, беларуска-польскіх). Былі, зразумела, і выключэнні (гл., напрыклад, кнігі В. Жыбуля – «Беларуская проза пра вайну і класічная трагедыя», У. Сакалоўскага – «Беларуская літаратура ў ГДР» і інш.), але ў нас гаворка ідзе пра агульную тэндэнцыю.

У канцы 1980 – пачатку 1990-х гадоў разам з палітычнай і сацыяльна-эканамічнай інтэграцыяй пачалі ўсталёўвацца і больш песныя сувязі і ўзаемадачынненні ў галіне літаратуры і мастацтва. Актуалізавалася задача вызначыць гэтыя сувязі і ўзаемадачынненні, асэнсаваць іх характар і прадуктыўнасць, сістэматызаваць; знайсці кропкі судакранання літаратур, акрэсліць агульнае і адметнае ў іх развіцці, выявіць генеалогію і традыцыі. Да таго ж, як слушна адзначае загадчык аддзела ўзаема сувязей літаратур Інстытута мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы НАН Беларусі М. Мікуліч, «разгляд твораў беларускіх пісьменнікаў у міжнацыянальным ідэйна-эстэтычным і грамадска-культурным кантэксце, суадносіны з пошукамі і здабыткамі прадстаўнікоў іншых еўрапейскіх літаратур не толькі дазваляюць паказаць іх сапраўдную мастацкую сутнасць, адметнасць і самабытнасць, але і выявіць спецыфіку нацыянальнага тыпу мыслення, прынцыпаў і каштоўнасцей народнай самасвядомасці і маралі, духоўна-псіхалагічнага свету беларусаў, іх ментальнасці». Іншымі словамі, кампаратывістыкі даследаванні дазваляюць шматвектарна паказаць не толькі паўнаватаснасць айчыннай літаратуры ў іншаму мастацкім свеце, але і яе прадстаўнічую духоўна-нацыянальную сутнасць. Важным становіцца не толькі выяўленне фактараў уплыву еўрапейскіх літаратур на беларускую нацыянальную літаратуру ва ўмовах тыпалагічнага і генетычнага збліжэння, але і фактараў «процілеглых» – што дала ці дае айчыннай літаратуры сусветнай. Менавіта такі падыход усё часцей і часцей акрэсліваецца ў сучаснай кампаратывістычнай навуцы. Гэта пацвярджае і калектыўная манаграфія акадэмічных літаратуразнаўцаў «Літаратурная карта Еўропы: кантакты, тыпалогія, інтэртэкстуальнасць»¹, якая зусім нядаўна пабачыла свет у выдавецтве «Беларуская навука».

Кніга, прама скажам, уражвае сваім значным аб'ёмам (577 старонак), а таксама складам аўтарскага калектыву. Уражвае «геаграфія» навуковай зацікаўленасці даследчыкаў, тэматычная і канцэптуальная шматвектарнасць працы. Дадзеная калектыўная манаграфія – сцвярджанне новых метадалагічных падыходаў, незвычайных тэарэтычных рашэнняў, нестандартнага навуковага мыслення. Але разам з тым гэта і працяг традыцый папярэднікаў, ранейшых напрацовак, калі мець на ўвазе такія знакавыя даследаванні, як «Нарысы па гісторыі беларуска-рускіх літаратурных сувязей» у 4 кнігах (1993–1995), «Нарысы беларуска-ўкраінскіх літаратурных сувязей: культурна-гістарычны і літаратуразнаўчы аспект праблемы» (2002), калектыўны зборнік «Беларуская літаратура ў кантэксце славянскіх літаратур XIX–XX стст.» (2006), калектыўная манаграфія «Еўрапейскі рамантызм і беларуская літаратура XIX–XX стст.» (2008) і інш.

¹ Літаратурная карта Еўропы: кантакты, тыпалогія, інтэртэкстуальнасць / А. В. Вальчук [і інш.]; навук. рэд. М. У. Мікуліч; Нац. акад. навук Беларусі. Ін-т мовы і літ. імя Я. Коласа і Я. Купалы. – Мінск: Беларус. навука, 2012. – 577 с. (Далей спасылкі на гэта выданне даюцца ў тэксце.)

Грунтуючыся на найноўшых дасягненнях айчыннай і сусветнай кампаратывістыкі, аўтары манаграфіі засяроджваюць увагу на інтэграцыйных асновах развіцця беларускай і еўрапейскіх літаратур – рускай, украінскай, польскай, іспанскай, нямецкай, англійскай і г. д. Літаратурнае жыццё Беларусі, яго традыцыі і сучасны стан даследуюцца ў параўнанні з традыцыямі і асаблівасцямі развіцця еўрапейскага літаратурна-мастацкага працэсу. У полі зроку вучоных – розныя гістарычныя перыяды, літаратурна-мастацкія напрамкі і плыні, якія выяўляюцца праз асаблівасці мастацкіх дыскурсаў канкрэтных пісьменнікаў, іх тыпалагічныя і іншыя сувязі. Раскрываецца спецыфіка духоўнага свету герояў, прасочваецца ступень іх сацыяльна-псіхалагічна-нацыянальнай індывідуалізацыі. Актуальна гучаць і праблемы мастацкага перакладу, пытанні паэтыкі і стылю мастацкіх тэкстаў.

Беларуска-іспанскія судакрананні літаратур – адна са сфер, якія мала вывучаны айчыннымі кампаратывістамі. А. Вальчук звярнулася якраз да гэтай сферы. Яе раздзелам – «Рэцэпцыя рамана М. дэ Сервантэса «Дон Кіхот» у беларускай літаратуры» – адкрываецца калектыўная манаграфія. Даследчыца адзначае выключную ролю Сервантэса ў развіцці сусветнага рамана. Яго кніга, лічыць яна, «заклала жанрава-кампазіцыйныя асновы Новага рамана, выявіла складаныя быццёвыя праблемы, садзейнічаючы фарміраванню філасофска-культурных канцэпцый як на радзіме – у Іспаніі, так і далёка за яе межамі, нязменна прыцягваючы ўвагу літаратуразнаўцаў, спрыяла ўзнікненню шматлікіх яе інтэрпрэтацый» (с. 12).

Працэс засваення іспанскага рамана ў беларускай мастацкай прасторы быў няпростым – праз пасрэдніцтва іншанацыянальных літаратур, спачатку французскай, нямецкай, пасля рускай і польскай. Гэта былі аўтарскія перастварэнні, бо кожны з перакладчыкаў «прачытваў» раман праз сваё нацыянальна-мастацкае бачанне. Тым не менш, як слушна заўважае А. Вальчук, айчынных творцаў захапляла багацце ідэйнага і этычнага зместаў «Дон Кіхота», шматзначнасць яго мастацка-вобразнай сістэмы. Яна прыходзіць да думкі, што «раман Сервантэса быў школай творчага майстэрства для многіх беларускіх пісьменнікаў» (с. 18) і сучасных у тым ліку. Уваходжанне рамана ў беларускую культурную прастору было эвалюцыйным, яно «садзейнічала пашырэнню мастацкіх гарызонтаў нацыянальнага пісьменства, адкрывала перад айчыннымі літаратуразнаўцамі новыя перспектывы даследаванняў, узбагачала духоўны свет народа» (с. 26). І, дададзім, эстэтычную свядомасць.

На мяжы XX–XXI стст. назіраецца новая хваля цікавасці да рамана «Дон Кіхот» Сервантэса. Ён становіцца аб'ектам ужо кампаратывісцкіх даследаванняў. Вучоныя разглядаюць раман у шырокім кантэксце іспанскай літаратуры XVI–XVII стст., а таксама еўрапейскіх літаратур XVIII ст.

Навукова-тэарэтычныя разважанні А. Вальчук падмацоўваюцца канкрэтным супастаўляльна-параўнальным аналізам. Разглядаючы раман «Дон Кіхот» і паэму А. Міцкевіча «Пан Тадэвуш», кропкі судакранання выяўляюцца на ўзроўні мастацка-жанравай формы, у аповесці Я. Баршчэўскага «Шляхціч Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях» даследчыца знаходзіць тыпалагічнае падабенства да твора Сервантэса на кампазіцыйным узроўні. Сервантэсаўская канцэпцыя падвоенасці бачыцца ёй у меладраме В. Дуніна-Марцінкевіча «Апантаны», тып «кніжнай свядомасці» – у апавяданнях У. Галубка, сервантэсаўскае светабачанне і сюжэтныя матывы ўвасоблены ў творах У. Дубоўкі і Л. Гаўрышкіна.

Арыгінальным атрымаўся падраздзел «“Дон Кіхот” М. дэ Сервантэса і постмадэрнізм: элементы раманнай паэтыкі ў творчасці беларускіх пісьменнікаў XX–XXI стст.». Сервантэс быў для свайго часу вялікім эксперыментатарам. Менавіта яго вынаходніцтва садзейнічала ператварэнню «свету» ў «тэкст» і, наадварот, «тэксту» ў «свет». А гэта адзін з галоўных пастулатаў мадэрнісцкай «тэхнікі». Такім чынам, іх сувязь выяўляецца яшчэ на генетычным узроўні. Прасочваецца блізкасць і на іншых узроўнях – сюжэтна-кампазіцыйным, асацыятыўным, а таксама на ўзроўні формы аўтарскага самавыяўлення.

Ж. Шаладонава ў цэнтры свайго даследавання паставіла ўжо не асобу, а праблему: «Прыродна-рэчывая прастора ў творах Я. Коласа, М. Гоголя і Т. Шаўчэнкі». Аўтар звяртаецца да катэгорыі прасторы як універсальнай катэгорыі нацыянальнага быцця. Яна бачыць у ёй адзін са структуралічэбных элементаў культуры і літаратуры.

Прастора ў творах Я. Коласа, М. Гоголя і Т. Шаўчэнкі, лічыць даследчыца, ёсць духоўная і матэрыяльная субстанцыя, якая знаходзіцца ў цеснай адпаведнасці з агульначалавечымі катэгорыямі і філасофскімі канцэпцыямі, адлюстроўваючы этапнасць і спецыфіку ўзаемадзеяння чала-

века з акаляючым светам. Прастора дэтэрмінуе нацыянальна-этычныя рысы народа, яго светапоглядную сістэму і важнейшыя жыццёва-каштоўнасныя прыярытэты.

Катэгорыя «прастора – час» – досыць распрацаваная ў плане яе тэарэтыка-аналітычнага асэнсавання. Аднак Ж. Шаладонова прапаноўвае свой, параўнальна-тыпалагічны ракурс, дзе праблема прыродна-рэчыўнай прасторы падаецца сістэмна і комплексна. Даследчыца закранае гісторыка-філасофскі аспект пытання, вызначаючы ўніверсалізм прасторы, яе анталагічную сутнасць, сувязь з архетыпамі сусветнай культуры. Часам аналіз выходзіць за межы літаратуразнаўчай навукі і звязваецца з такімі галінамі ведаў, як філасофія, культура, этнапсіхалогія.

Даследчыца звяртаецца да такіх важных архетыповых мастацка-вобразных катэгорый-канцэптаў нацыянальнай прасторы, як хата, дарога, ежа, стэп, поле, вада і г. д. Усе яны змяшчаюць багатую інфармацыйна-функцыянальную і семантыка-сэнсавую характарыстыку. Ж. Шаладонова падкрэслівае, што гэтыя катэгорыі ў творчасці Я. Коласа, М. Гоголя і Т. Шаўчэнкі «спалучаны з навакольным светам, грамадска-гістарычным, нацыянальна-культурным фонам», яны «змяшчаюць важную інфармацыю аб пэўных сацыяльных, этычных і этнічных характарыстыках народаў» (с. 147). З'яўляючыся канстантамі нацыянальнай прасторы, яны звязаны з архетыпамі светавой культуры. Разгорнутыя мастацка-вобразныя апісанні ключавых топасаў Я. Коласам, М. Гоголем і Т. Шаўчэнкам, «поўна і гарманічна адлюстроўваюць нацыянальную карціну свету» (с. 101), адпавядаюць уласна нацыянальнаму светабачанню, каштоўнасным устаноўкам свайго народа, яго духоўна-практычнаму вопыту. Аўтарам вылучаецца катэгорыя «хаты» як адна з фундаментальных быццёвых катэгорый. У тэкстах Я. Коласа і Т. Шаўчэнкі хата з'яўляецца дамінуючым складнікам мастацкай карціны свету. Вобраз мае два сэнсы: як практычная арганізацыя жыцця і побыту і метафарычны – як «быццёва-гістарычнае разуменне структуры нацыянальнай рэчаіснасці» (с. 114).

Глыбокімі на думку і назіранні з'яўляюцца і падраздзелы, дзе Ж. Шаладонова аналізуе спецыфіку мастацка-вобразнага выяўлення канцэптаў поля/стэпу, воднай стыхіі, мастацкага феномена прасторы і г. д. у творах Я. Коласа, М. Гоголя і Т. Шаўчэнкі.

Параўноўваючы тэксты вялікіх нацыянальных твораў і выяўляючы пры гэтым асаблівасці іх прыродна-рэчыўнага мастацкага свету, даследчыца імкнецца знайсці не толькі агульнае, што іх яднае, але і адрознае, што іх раз'ядноўвае. У беларускай мастацка-культурнай традыцыі, лічыць яна, прасторавыя топасы дарогі, стэпу/поля, воднай стыхіі прэзентуюць у асноўным «пазітыўна-гарманічную сутнасць нацыянальнага быцця» і звязаны з «эпічнай угрунтаванасцю» беларусаў у навакольным свет. У той жа час, напрыклад, ва ўкраінскай культуры прасторавы топас стэпу, дарогі і інш. больш рамантызаваны, звязаны са свабодалюбівымі пачуццямі, казацкай вольніцай, што вынікае з духоўна-анталагічных характарыстык украінцаў.

М. Мікуліч працягвае адкрываць свой літаратурны «мацярык» – паэзію Заходняй Беларусі. «Духоўна-ірацыянальная стылявая плынь паэзіі Заходняй Беларусі як мастацкая сістэма» – так абазначана тэма яго навуковага даследавання. Упершыню ў айчынным літаратуразнаўстве прапануецца сістэмна-тыпалагічнае даследаванне паэзіі Заходняй Беларусі, дакладней, той яе часткі, якая ў савецкія часы цалкам ігнаравалася.

Паэзія Заходняй Беларусі пададзена даследчыкам як актыўны суб'ект беларуска-польскага ўзаемадзеяння. Выяўляючы яе феномен, М. Мікуліч прыходзіць да думкі, што паэзія гэтая «мела ў многім самадастатковы, аўтаномны характар і ўяўляла сабою пэўнае духоўна-мастацкае адзінства і цэласнасць» (с. 231). Больш за тое, у ёй функцыянавалі плыні, якія не маглі быць рэалізаваны ў Савецкай Беларусі па прычыне партыйна-ідэалагічнага дыктату. У першую чаргу гэта датычыць духоўна-ірацыянальнай паэзіі, якая вызначалася асаблівым асацыятыўна-інтуітыўным характарам, «эстэтычным індывідуалізмам». Даследчык сцвярджае, што, з'яўляючыся альтэрнатывай творчасці паэтаў пракамуністычнай арыентацыі, духоўна-ірацыянальная плынь была звернута да «асэнсавання духоўна-філасофскіх, сацыяльна-маральных і душэўна-псіхалагічных аспектаў узаемадзеяння чалавека і рэчаіснасці, асобы і сусвету, да пазнання глыбінных асноў жыцця, яго складанай і супярэчлівай унутранай сутнасці» (с. 233). Па меркаванні М. Мікуліча, гэта былі своеасаблівыя сакральна-містычныя тэксты, якія вызначаліся «энергетычным зарадам рэлігійнасці, раскрыццём духоўнага зместу падсвядомага» (с. 233).

Даследуючы прыроду творчасці К. Сваяка, В. Адважнага, Х. Ілляшэвіча, А. Бярозкі і інш., вучоны вызначае і тыя ўнутраныя імпульсы, якімі паэты кіраваліся, – законы вышэйшага натхнення

і духоўна-эстэтычнай прасветленасці. Са шматлікіх характаралагічных момантаў ён вылучае найперш своеасаблівую суб'ектыўнасць мастацкага мыслення, дзе вялікая роля адводзіцца неўсвядомленаму імпульсу, асацыятыўнаму адчуванню навакольнага свету, азарэнню, духоўнаму інстынкту.

Навуковай глыбінёй і аналітычнасцю вызначаецца раздзел Е. Лявонавай «Алесь Разанаў і нямецкая літаратура». Даследчыца заглябляецца ў нямецкую паэзію ХХ ст., выяўляючы яе шматжанравасць, зварот да творчага эксперымента, новых форм засваення рэчаіснасці, рэфармавання літаратурнай мовы і мастацкай вобразнасці. Яна звяртаецца да характэрных адзнак еўрапейскага экспрэсіянізму, які менавіта ў Германіі быў найперш рэалізаваны і тэарэтычна абгрунтаваны. Глыбока прааналізавана творчасць тых аўтараў, тэксты якіх перакладаліся А. Разанавым на беларускую мову, – Э. Эрб, С. Кірш, Н. Гумэльт. Аўтар шукае і знаходзіць не толькі тое агульнае, што аб'ядноўвае гэтых паэтаў, але і тое, што іх адрознівае, індывідуальна адметнае. Разам з тым у гэты працэс – на роўных – уключаюцца і тэксты самога А. Разанава, а далей – і тэксты іншых беларускіх паэтаў. Выяўляюцца шматлікія «кропкі» судакранання і перасячэння на розных узроўнях: ад змястоўнага да формаўтваральнага, да адкрыццяў у галіне мовы, моўных эксперыментаў, паэтыкі, стылю і г. д.

Не менш змястоўным падаецца нам і падраздзел, дзе разглядаюцца кнігі-білінгвы «Гановерскія пункціры» і «Трэцяе вока», якія ўпершыню былі выдадзены ў Германіі (2002) і Швейцарыі (2007). Гэта дало магчымасць нямецкамоўнаму чытачу пазнаёміцца з тэкстамі А. Разанава не толькі ў перакладзе, але і ў арыгінале. Пункціры як наватворы былі ўведзены А. Разанавым разам з іншымі жанравымі навацыямі – версетамі, вершаказамі, квантэмамі, зномамі. Гэта яго асноўныя формы творчасці.

Яшчэ адзін аспект творчасці А. Разанава – яго нямецкі мастацкі дыскурс. Як вядома, выйшлі ў свет дзве кніжкі, створаныя паэтам на нямецкай мове: «Wortdichte» (2003) і «Der Zweig zeigt dem Baum wochin er wachsen soll» (2006). Вершасловы – працяг жанравага вынаходніцтва беларускага аўтара. Е. Лявонава засяроджвае ўвагу на шматлікіх аспектах разанаўскіх пошукаў, аспектах стварэння ім новых форм, рытмічных мадэляў, новай метафорыкі і г. д. Вершасловы – гэта вершы-мантажы, гэта «адмысловае маніпуліраванне гукам, фразай, словам» з выкарыстаннем малюнка «іхняй» графікі і г. д. Даследчыца пераканана, што вершасловы беларускага паэта, пры ўсёй іх адметнасці, «палягаюць у рэчышчы еўрапейскай і сусветнай паэтычнай традыцыі, з'яўляюцца яе арганічным працягам і адсылаюць да самых розных, перадусім авангардысцкіх, літаратурна-мастацкіх напрамкаў і школ ХХ ст.» (с. 481). Асоба беларускага паэта Алеся Разанава, прадстаўленая Е. Лявонавай, набывае еўрапейскія маштабы. Яго эксперыментальныя тэксты ўзбагачаюць і разнастаяць не толькі айчыннае пісьменства, але і сусветную літаратуру, найперш нямецкамоўную.

Глыбокім параўнальна-тыпалагічным аналізам вызначаюцца і іншыя раздзелы даследавання – «Беларуская тэма ў польскай літаратуры» (Н. Бахановіч), «Творчасць Кузьмы Чорнага перыяду Вялікай Айчыннай вайны і італьянская ваенная проза» (У. Чарота), «Айчына і абавязак у гістарычнай прозе Уладзіміра Караткевіча і Яраслава Івашкевіча» (С. Мінскевіч), «Пошукі бессмяротнасці ў сучаснай беларускай і рускай паэзіі» (Т. Барысюк), «Паэзія Вялікабрытаніі ў Беларусі: перакладчыцкі аспект» (І. Бязлепкіна).

Падрыхтаваная і выдадзеная намаганнямі супрацоўнікаў аддзела ўзаемасувязей літаратурна-лінгвістычнага Інстытута мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы НАН Беларусі калектыўная манаграфія «Літаратурная карта Еўропы: кантакты, тыпалогія, інтэртэкстуальнасць» – гэта працяг лепшых традыцый айчыннай кампаратывістыкі і ў той жа час якасна новая ступень яе паглыблення і развіцця на этапе найноўшай гісторыі. Гэта адкрыццё новых гарызонтаў, новых напрамкаў і магчымасцей для далейшых маштабных навуковых даследаванняў. Манаграфія доказна сцвярджае тую думку, што няма асобнай беларускай літаратуры, як няма асобнай літаратуры нямецкай, іспанскай, польскай, украінскай, рускай... Ёсць адзіны шматмоўны, шматстылявы, шматаспектны, шматнацыянальны літаратурны працэс, у якім значныя мастацкія тэксты ўсё часцей набываюць якасці інтэртэкстуальнасці. Беларуская літаратура пры ўсёй сваёй адметнасці і самабытнасці генетычна-гістарычнага развіцця з'яўляецца важным складнікам і чыннікам гэтага адзінага сусветнага літаратурна-мастацкага працэсу. Якраз дадзеная акалічнасць у многім абумоўлівае яе рух па шляху да новых духоўна-эстэтычных здабыткаў і каштоўнасцей.

В. І. Локун